

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2011/32

Karar Sayısı : 2011/62

Karar Günü : 6.4.2011

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Pendik 1. Aile Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 22.11.2001 günlü, 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 337. maddesinin birinci fıkrasının Anayasa'nın 20. maddesi ile Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 14. maddesine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

Evlilik birliği dışında doğan çocuğun velayetinin anneye ait olduğunun tespiti ve çocuğun teslimi istemiyle açılan davada, Anayasa'ya aykırılık savını ciddi bulan Mahkeme itiraz konusu kuralın iptali için başvurmuştur.

II- İTİRAZ KONUSU YASA KURALI

4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun itiraz konusu fıkrayı da içeren 337. maddesi şöyledir:

“Ana ve baba evli değilse velâyet anaya aittir.

Ana küçük, kısıtlı veya ölmüş ya da velâyet kendisinden alınmışsa hâkim, çocuğun menfaatine göre, vasi atar veya velâyeti babaya verir.”

III- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince yapılan ilk inceleme toplantısında dava dosyası ve ekleri, ilk inceleme raporu, itiraz konusu Kanun kuralı, dayanan Anayasa kuralıyla, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Anayasa'nın 152. ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 41. maddesinin birinci fıkrasına göre, Anayasa Mahkemesi'nin işin esasına girerek verdiği ret kararının Resmî Gazete'de yayımlanmasından sonra on yıl geçmedikçe aynı yasa hükmünün Anayasa'ya aykırılığı iddiasıyla tekrar başvuruda bulunulamaz.

4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 337. maddesinin itiraz konusu (1) numaralı fıkrasına yönelik iptal başvurusu, Anayasa Mahkemesi'nin 13.11.2008 günlü, Esas:2005/53, Karar:2008/161 sayılı kararıyla, Anayasa'ya aykırı olmadığı gerekçesi ile esastan reddedilmiştir. Bu karar 27.3.2010 tarihli ve 27534 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Anayasa Mahkemesince işin esasına girilerek Anayasa'ya aykırı olmaması nedeniyle reddedilen itiraz konusu kural hakkında yeni bir başvurunun yapılabilmesi için, önceki kararın Resmî Gazete'de yayımlandığı 27.3.2010 tarihinden başlayarak geçmesi gereken on yıllık süre henüz dolmamıştır.

Anayasa'nın 152. maddesinin farklı gerekçe ile başvuru yolunu öngörmeyen açık hükmü karşısında, farklı gerekçe ile iptal isteminde bulunulması mümkün değildir. Zira, 6216 sayılı Yasa'nın 43. maddesinin üçüncü fıkrası gereğince Anayasa Mahkemesi ileri sürülen gerekçelere

dayanmak zorunda değildir. Anayasal denetim sistemimizde “başvurunun gerekçesi ile bağlı olmama” ilkesi benimsendiğinden, iptali istenen kural başvuru dilekçesinde ileri sürülmeyen gerekçeler açısından da incelenmektedir.

Anayasa’nın 152. maddesinin son fıkrasındaki on yıllık başvuru yasağına ilişkin hükmün, Anayasa’nın ilk üç maddesine aykırılığı nedeniyle iptali istemine ilişkin inceleme yapma yetkisinin Anayasa Mahkemesi’nin görev alanı içerisinde bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

Diğer taraftan, Anayasa Mahkemesi’nin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’ne (AİHS) dayanarak anayasaya uygunluk denetimi yapması mümkün değildir. Ancak kuralı uygulayacak konumda bulunan başvuran mahkemenin, AİHS ile yasal düzenlemeler arasında bir çatışma tespit etmiş ise, Anayasa’nın 90. maddesi gereği AİHS hükümlerini uygulaması gerektiği açıktır.

Yukarıda açıklanan nedenlerle, başvurunun Anayasa’nın 152. ve 6216 sayılı Yasa’nın 41. maddeleri gereğince reddi gerekir.

IV- SONUÇ

22. 11.2001 günlü, 4721 sayılı Türk Medenî Kanunu’nun 337. maddesinin birinci fıkrasının iptali istemine ilişkin itiraz başvurusunun, Anayasa’nın 152. maddesinin son fıkrası ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun’un 41. maddesinin (1) numaralı fıkrası gereğince REDDİNE, 6.4.2011 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkanvekili
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye
Fulya KANTARCIOĞLU

Üye
Ahmet AKYALÇIN

Üye
Mehmet ERTEN

Üye
Fettah OTO

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Zehra Ayla PERKTAŞ

Üye
Alparslan ALTAN

Üye
Burhan ÜSTÜN

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Nuri NECİPOĞLU

Üye
Hicabi DURSUN

Esas Sayısı : 2011/32
Karar Sayısı : 2011/62

Üye

Celal Mümtaz AKINCI

Üye

Erdal TERCAN